

Pendahuluan

Dalam konteks psikolinguistik, kesilapan pertuturan atau sasulidah (*slips of the tongue*) pada dasarnya boleh disifatkan sebagai satu kegagalan dalam proses penghasilan pertuturan. Kegagalan ini bukan merujuk kepada penyalahgunaan sistem bahasa, penyampaian ayat atau frasa yang tidak sempurna atau tidak gramatis, tetapi merujuk kepada ujaran-ujaran yang tidak sepadan dengan apa yang difikirkan oleh penutur. Hasil kajian menunjukkan bahawa lazimnya seseorang penutur akan menyedari sasulidah yang dihasilkannya lalu dengan segera akan mengulangi dan memperbetulkan kesilapan pertuturan tersebut.

Dalam proses penghasilan pertuturan, sebagaimana yang berlaku pada penutur bahasa Inggeris misalnya, seseorang penutur bahasa Mandarin juga tidak dapat mengelakkan dirinya daripada menghasilkan kesilapan pertuturan seperti kesilapan fonologi, kesilapan ton dan kesilapan leksikal. Selain daripada itu, kesilapan bilingual atau multilingual turut berlaku memandangkan pembelajaran secara formal lebih daripada satu bahasa berlaku di kalangan penutur-penutur bahasa Mandarin di negara ini.

5.1 Dapatan Kajian

5.1.1 Aspek Gender

Dalam pertuturan secara spontan di kalangan penutur-penutur bahasa Mandarin tempatan, aspek kelainan gender didapati telah memainkan peranan penting dalam mempengaruhi sasulidah sama ada dari segi jenis kesilapan maupun dari segi jumlah bilangan sasulidah yang terkumpul.

Bagi penutur lelaki, di bawah dua kategori utama iaitu kesilapan fonologi dan kesilapan leksikal, sebanyak sepuluh jenis kesilapan berbanding dua jenis kesilapan bagi penutur wanita yang tiada penghasilan sasulidah. Jenis-jenis kesilapan yang dimaksudkan adalah:

- i. kategori kesilapan fonologi yang melibatkan unit-unit konsonan, vokal, diftong atau triftong -- kesilapan penambahan (terus-menerus), pengurangan (dikehadapankan), pengurangan (terus-menerus), saling-bertukar tempat, kesilapan bilingual atau multilingual.
- ii. kategori kesilapan fonologi yang melibatkan ton atau nada -- saling-bertukar tempat dan '*biandiao*'.
- iii. kategori kesilapan leksikal -- kesilapan penggantian leksikal (terus-menerus), pelbagai kesilapan dan tanpa konteks.

Dari segi jumlah bilangan sasulidah, secara keseluruhan didapati frekuensi sasulidah dalam pertuturan secara spontan bagi penutur wanita lebih tinggi daripada penutur lelaki. Ini terbukti bahawa bagi penutur lelaki yang lazimnya mempunyai kadar kelajuan pertuturan yang lebih rendah, peluang bagi sasulidah turut berkurangan disebabkan masa yang lebih telah diperuntukkan kepada morfem-morfem yang telah diaktifkan dalam mental untuk bersebar ke representasi fonetik yang betul.

Bagi kedua-dua kumpulan penutur lelaki dan wanita, urutan bagi tiga kategori sasulidah yang utama dari frekuensi yang tertinggi kepada yang terendah adalah kesilapan leksikal, kesilapan unit-unit konsonan/vokal/diftong/triftong dan kesilapan ton. Walau bagaimanapun, dari segi jumlah bilangan sasulidah secara keseluruhan, perbezaan adalah ketara antara penutur lelaki dan wanita, di mana penutur wanita menyumbang lebih daripada lima puluh peratus (50%) sasulidah daripada jumlah keseluruhan korpus yang terhasil. Maka secara amnya boleh dikatakan penutur wanita

lebih kerap menghasilkan sasulidah dalam pertuturan secara spontan berbanding penutur lelaki. Di samping itu, sifat wanita yang lebih suka memusing-musingkan kata dan topik semasa bertutur terbukti telah mengakibatkan lebih banyak aktiviti pemilihan kata dalam proses penghasilan pertuturan. Akibatnya lebih banyak leksikal perlu diakses dan diaktifkan daripada leksikon mental, seterusnya meninggikan peluang penghasilan sasulidah. Itulah sebabnya didapati jumlah kesilapan penggantian kata bagi penutur wanita adalah lebih kurang satu kali ganda lebih banyak daripada penutur lelaki.

Selain daripada itu, Marjorie K.M. Chan dari Ohio State University pernah melaporkan bahawa penutur wanita bahasa Mandarin lazimnya lebih sensitif kepada prestij sebutan yang standard berbanding penutur lelaki. Berdasarkan pernyataan ini, penyelidik membuat hipotesis bahawa frekuensi kesilapan fonologi penutur wanita akan lebih tinggi daripada penutur lelaki. Ini adalah kerana kesensitifan terhadap prestij sebutan yang standard akan menyebabkan seseorang penutur wanita mempunyai kesedaran yang tinggi terhadap sebarang kesilapan fonologi yang dilakukannya lalu membuat pembetulan dengan segera. Korpus yang terhasil telah memaparkan ketepatan hipotesis yang dibuat memandangkan jumlah bilangan sasulidah jenis kesilapan fonologi bagi penutur wanita adalah tiga kali ganda lebih banyak daripada penutur lelaki.

Dari segi kecenderungan menghasilkan jenis sasulidah yang tertentu berdasarkan gender, didapati penutur lelaki dan wanita turut cenderung dalam menghasilkan kesilapan leksikal berdasarkan jumlah bilangan sasulidah yang terkumpul, khususnya bagi jenis penggantian leksikal antara pasangan kata nama.

5.1.2 Jenis-jenis Sasulidah dalam Bahasa Mandarin

Hasil kajian penyelidik disertasi ini menunjukkan bahawa sasulidah dalam bahasa Mandarin secara amnya dapat diklasifikasikan di bawah dua kategori utama, iaitu kesilapan fonologi dan kesilapan leksikal, dan seterusnya dengan berpandukan arah kewujudan segmen sumber, sesuatu kesilapan itu dapat dikelaskan lagi kepada jenis-jenis kesilapan yang tertentu seperti yang tertera di dalam Jadual 5.1.2 di bawah:

Jadual 5.1.2: Jenis-jenis Sasulidah dalam Bahasa Mandarin

<i>Kesilapan Fonologi (konsonan/vokal/ diflontong/triflontong)</i>	<i>Kesilapan Fonologi (Ton/Nada)</i>	<i>Kesilapan Leksikal</i>
a. penggantian <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dikehadapankan ▪ terus-menerus ▪ dikehadapankan/terus-menerus ▪ perkongsian ciri-ciri fonologi 	a. penggantian <ul style="list-style-type: none"> ▪ dikehadapankan ▪ terus-menerus ▪ dikehadapankan/terus-menerus 	a. penggantian <ul style="list-style-type: none"> ▪ sinonim ▪ antonim ▪ kata nama ▪ kata kerja ▪ kata sifat ▪ penjodoh bilangan ▪ dikehadapankan ▪ terus-menerus
b. penambahan <ul style="list-style-type: none"> ▪ dikehadapankan ▪ terus-menerus 	b. saling-bertukar tempat	b. percampuran leksikal
c. pengurangan <ul style="list-style-type: none"> ▪ dikehadapankan ▪ terus-menerus 	c. tanpa konteks	c. pengurangan leksikal
d. saling-bertukar tempat	d. 'biandiao'	d. saling-bertukar tempat
e. pelbagai kesilapan		e. pelbagai kesilapan
f. tanpa konteks		f. tanpa konteks
g. kesilapan bilingual atau multilingual		

5.1.3 Hipotesis Yang Terbukti

Sasulidah yang berlaku dalam bahasa Mandarin semasa pertuturan secara spontan seperti juga bahasa Inggeris khususnya, adalah bukan secara rawak tetapi mempunyai peraturan-peraturan tertentu. Berpandukan hasil kajian yang telah dibuat, penyelidik disertasi ini mengemukakan lima peraturan asas bagi sasulidah bahasa Mandarin tempatan:

- a. sasulidah berpunca daripada unit-unit lain (termasuk konsonan, vokal, diftong, triftong, ton/nada, perkataan, frasa) yang sama-sama membentuk sesuatu ujaran, sama ada terletak di hadapan atau di belakang ujaran tersebut.
- b. dalam kesilapan jenis dikehadapankan, terus-menerus dan saling-bertukar tempat, jarak antara segmen gangguan dengan segmen sumber selalunya tidak melebihi tiga suku kata. Dengan kata lain, jarak yang lebih dekat akan lebih memungkinkan berlakunya kesilapan pertuturan.
- c. kesilapan penggantian leksikal dalam bahasa Mandarin berlaku di antara pasangan antonim atau pasangan sinonim, serta pasangan perkataan daripada kelas kata yang sama, iaitu kata nama dengan kata nama, kata kerja dengan kata kerja, kata sifat dengan kata sifat. Kesilapan penggantian perkataan daripada kelas kata yang berbeza tidak berlaku.
- d. kesilapan fonologi jenis penggantian berlaku antara dua fonem, iaitu kosnonan dengan konsonan, vokal dengan vokal. Syarat tambahan bagi dua fonem tersebut adalah mempunyai persamaan fonetik, iaitu berkongsi ciri-ciri khas fonetik. Sementara kesilapan ton atau nada selalunya melibatkan ton keempat atau '51'.

Selain daripada itu, beberapa pernyataan mengenai sasulidah bahasa Mandarin yang sejajar dengan ulasan Poulisse berkenaan dengan dapatan-dapatan para linguis terhadap sebilangan bahasa Eropah dapat dibuat seperti berikut:

- i. kesilapan jenis dikehadapankan adalah lebih lazim berlaku berbanding kesilapan jenis terus-menetus dalam bahasa Mandarin. Hasil kajian menunjukkan bahawa dalam kesilapan fonologi, bilangan sasulidah bagi kesilapan jenis dikehadapankan adalah tiga puluh tujuh berbanding tiga puluh bagi kesilapan jenis terus-menerus. Sementara dalam kesilapan leksikal, sebanyak tiga belas kesilapan jenis dikehadapankan berlaku manakala hanya satu sasulidah jenis terus-menerus dihasilkan.
- ii. unit-unit fonologi yang terlibat dalam kesilapan biasanya mengekalkan posisi asal mereka dalam suku kata. Ini bermakna konsonan akan bertukar dengan konsonan, vokal bertukar dengan vokal sahaja, di samping mengekalkan lokasi asal mereka, sama ada sebagai segmen awalan, pertengahan atau penghujung.
- iii. sasulidah tidak berlaku dalam urutan fonem yang bukan bahasa Mandarin, di mana tidak mematuhi rumus kombinasi unit-unit linguistik bahasa tersebut. Hasil kajian menunjukkan semua segmen gangguan yang terhasil walaupun telah terpesong daripada sebutan asal segmen sasaran, tetapi sebutan bagi segmen gangguan masih mampatihi rumusan fonetik bahasa Mandarin.
- iv. kesilapan fonologi yang terhasil lebih berupa kata-kata yang wujud. Hasil kajian menunjukkan semua kesilapan yang berlaku berupa sebutan kata-kata yang memang wujud dalam bahasa Mandarin walaupun maksudnya telah terpesong daripada maksud asal. Kesilapan seperti '*dia*', '*hat*', '*miok*' dan sebagianya tidak berlaku kerana tidak wujud dalam bahasa Mandarin.
- v. kesilapan penggantian leksikal jenis pasangan kata nama lebih cenderung berlaku berbanding pasangan kelas kata yang lain dalam bahasa Mandarin. Ini dapat

dibuktikan berdasarkan jumlah bilangan sasulidah yang terkumpul, di mana tujuh puluh tujuh sasulidah daripada satu ratus empat puluh sasulidah yang terkumpul di bawah kesilapan penggantian leksikal merupakan kesilapan penggantian leksikal jenis pasangan kelas kata nama.

5.2 Cadangan Untuk Kajian Lanjutan

Secara amnya, kajian ini terbatas kepada pengkelasan dan penghuraian ke atas sasuliah dalam bahasa Mandarin bagi penutur-penutur natif tempatan, di samping membuat perbandingan antara penutur lelaki dan penutur wanita untuk melihat setakat manakah kelainan gender mempengaruhi penghasilan sasulidah dalam pertuturan spontan. Berlanjutan daripada kajian terhadap sasulidah ini, ingin dicadangkan beberapa kajian lain seperti berikut:

- (a) memberi tumpuan sepenuhnya kepada kategori kesilapan leksikal (memandangkan jumlah bilangan kesilapan leksikal yang begitu tinggi) untuk melihat bagaimana kesilapan kata dalam sesuatu ujaran dapat menonjolkan batasan perkataan (*word boundary*) bahasa Mandarin.
- (b) mengambilkira aspek latar belakang budaya sosial dan persekitaran berkomunikasi penutur-penutur untuk melihat sejauh manakah kedua-dua aspek tersebut mempengaruhi penghasilan sasulidah. Untuk tujuan seperti ini, subjek yang menyumbang data harus berasal daripada tahap budaya sosial yang berbeza, di samping pertuturan spontan diadakan dalam pelbagai persekitaran.

5.3 Rumusan

Kajian ke atas sasulidah dalam masyarakat penutur bahasa Mandarin tempatan boleh dianggap sebagai satu langkah penting bagi menarik perhatian dan minat pihak-pihak tertentu ke arah penyelidikan tentang sasulidah dalam bahasa Mandarin secara lebih mendalam dan terperinci. Dari segi teori, kajian ini dapat memberi satu gambaran awal bagi penyelidikan yang selanjutnya, terutamanya dari segi keunikan ton atau nada dalam bahasa Mandarin. Dari segi praktis, kajian ini boleh memberi maklumat tambahan kepada para penutur bukan natif (penutur bahasa Mandarin sebagai bahasa kedua) khasnya, membantu dalam proses pembelajaran dan pemerolehan bahasa Mandarin. Seorang ahli bahasa *Jepun, Kawachi, Kazuhiro* (2002) pernah membuat kajian dan membuktikan bahawa kesilapan pertuturan boleh dikurangkan melalui latihan-latihan tertentu. Maka diharapkan hasil dapatan kajian dan data sasulidah dalam kajian ini boleh digunakan oleh pakar-pakar linguistik untuk mencari cara-cara penyelesaian supaya penutur bahasa Mandarin dapat mengurangkan penghasilan sasulidah dalam pertuturan demi mencapai komunikasi yang lebih efektif.